

PHILOMELA

Ο ΑΡΓΑΛΕΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ

Έξι νέες γυναίκες τόλμησαν να στηρίξουν ένα σύγχρονο brand σε μια πανάρχαια τέχνη που αργόσβηνε χρόνο με τον χρόνο και κατάφεραν να δημιουργήσουν προϊόντα με πολιτισμική αξία, ικανά να διεκδικήσουν μια θέση στη διεθνή αγορά.

Της Κατερίνας Φρέντζου

Περισσότερες πληροφορίες για brands που αναβιώνουν αρχαίες τεχνικές, στην ιστοσελίδα του νέου μη κερδοσκοπικού οργανισμού Branding Heritage, που αναδεικνύει σύγχρονες δημιουργίες εμπνευσμένες από τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό.
www.brandingheritage.com

Οι αργαλειοί έχουν πάρει φωτιά... σε Κρήτη, Μύκονο, Αθήνα, με τη μόνη διαφορά πως εκείνες που γνέθουν με τη ρόκα και υφαίνουν με τη σαΐτα δεν είναι οι παραδοσιακές γηραιές υφάντρες – μια εικόνα γνώριμη σε όλους –, αλλά νεαρές κοπέλες που αποφάσισαν, μέσα σε μια δύσκολη περίοδο, να ανατρέξουν στις ρίζες τους και να δώσουν ξανά «ζωή» στη «μητέρα των τεχνών». Το «Κ» συνομίλησε με έξι νέες δημιουργούς, που με γνώμονα την πολύτιμη υφαντική κληρονομιά τους κατάφεραν να ζωντανέψουν το αρχέγονο αυτό εργαλείο υφαντουργίας – που κινδύνευσε να σιγήσει για πάντα – ανοίγοντας ταυτόχρονα αναπάντεχες επαγγελματικές προοπτικές.

Philomela

Τζωρτζίνα Αλεξανδρή

www.philomela.gr

Με τη Philomela, όνομα αρχαιοελληνικό, εμπνευσμένο από τον μύθο της Φιλομήλας, που ύφαινε κάθε μέρα στον αργαλειό ένα υφαντό και πάνω του κεντούσε τον καημό της, αφού δεν μπορούσε να μιλήσει, η Τζωρτζίνα Αλεξανδρή, μια νέα κοπέλα από τη Θεσσαλονίκη, αριστούχος της Σχολής Καλών Τεχνών, βρήκε, όπως λέει, τον ιδανικότερο τρόπο να τιμήσει την κληρονομιά της. Συνδυάζοντας την αγάπη της για τη ζωγραφική και τη μόδα, ίδρυσε μια εταιρεία με 100% ελληνική ταυτότητα. «Θέλησα να αποτυπώσω την καλλιτεχνική μου δημιουργία σε ρούχα υφασμένα με ντόπιες πρώτες ύλες και με σχέδια που είχα ζωγραφίσει η ίδια. Ο παραδοσιακός αργαλειός, που αποτελεί την πιο αυθεντική κατασκευή υφάσματος, ήταν το μοναδικό εργαλείο που θα μπορούσε να δώσει την ποιότητα και το ύφος που οραματιζόμουν», εξηγεί. Δύο χρόνια αναζητούσε υφάντρες

ικανές να υλοποιήσουν την «προχωρημένη» εκδοχή των υφαντών της. Έπειτα από δεκάδες ταξίδια, βρήκε τελικά στα Ζαγοροχώρια τις συνοδοιπόρους για το νέο της επιχειρηματικό ταξίδι. «Αυτό το μέρος μου έφερε τύχη. Γνώρισα νέες κοπέλες που λόγω ανεργίας εγκατέλειψαν τις πόλεις τους και έφτασαν στην Ήπειρο με σκοπό να μυηθούν στις παραδοσιακές τέχνες και συγκεκριμένα στην υφαντική. Η μία, μάλιστα, κατάγεται από την Αυστρία και ζει στο χωριό ήδη 10 χρόνια». Με την πολύτιμη στήριξή τους, μινωικά και μυκηναϊκά μοτίβα «ζωντανεύουν» πάνω σε τσάντες, μπλούζες και καφτάνια, αποδεικνύοντας πως μια αρχαία τέχνη μπορεί να επαναπροσδιοριστεί δημιουργικά. «Με τη Philomela θέλουμε να ταξιδέψουμε στον κόσμο και να αποδείξουμε πως ελληνικός πολιτισμός και επιχειρηματικότητα μπορούν να αποτελέσουν έναν κερδοφόρο συνδυασμό για τη χώρα».

Klotho

Αλεξάνδρα Θεοχάρη

www.klotho.com.gr

Ένα απόγευμα στο εργαστήρι υφαντικής που διατηρούν οι μοναχές στο μοναστήρι της Αγίας Ειρήνης στο Ρέθυμνο ήταν αρκετό για να «ξυπνήσει» στην Αλεξάνδρα τις πιο τρυφερές παιδικές της μνήμες. Η γιαγιά της, άλλωστε, ήταν μια παραδοσιακή υφάντρα από την Κρήτη, που της «κληροδότησε» το πάθος για την ιερή αυτή τέχνη, την τόσο ταυτισμένη με τον πολιτισμό και την ιστορία του νησιού της. «Παρατηρώντας τα περίτεχνα αντικείμενα που έφτιαχναν οι μοναχές, συνειδητοποίησα την ευλογία της ελληνικής παράδοσης, που είναι γεμάτη ανεκτίμητους θησαυρούς, τους οποίους «εκμεταλλεύονται όλοι, εκτός από εμάς», λέει η ίδια. «Θεώρησα πως είχε έρθει η κατάλληλη στιγμή να συνδυάσω τις δύο μεγάλες μου αγάπες, τη μόδα και την υφαντική. Έτσι «γεννήθηκε» το brand «Klotho, the thread of time»

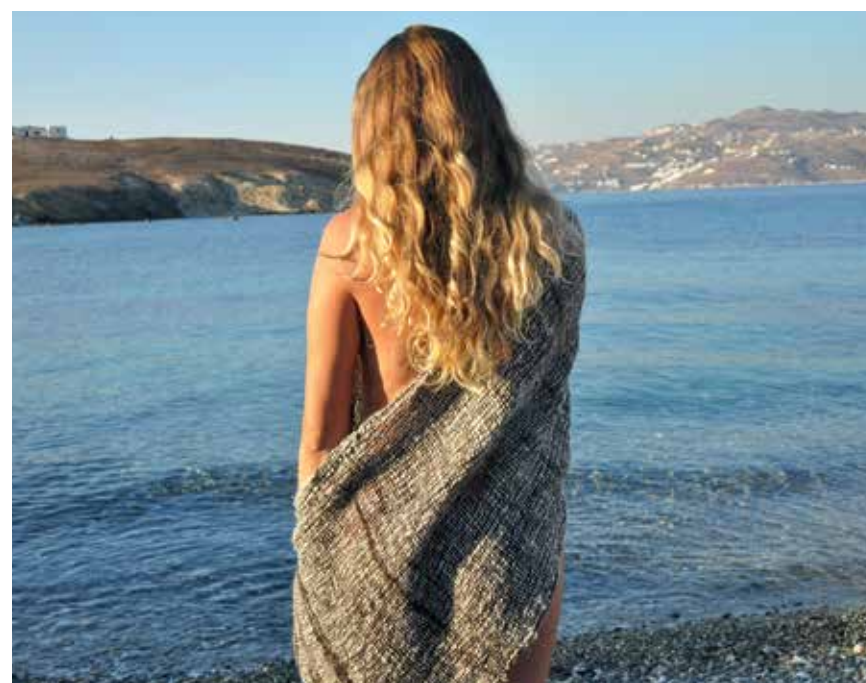
(Κλωθώ, το νήμα της ζωής), από το μυθικό όνομα της πρώτης από τις τρεις Μοίρες, η οποία καθόριζε τα μελλούμενα γνέθοντας το νήμα της ζωής των θνητών. Με την Κλωθώ κινητοποιήσαμε τις πιο λαμπρές υφάντρες της Κρήτης, δίνοντας νέα πνοή στην τοπική οικονομία, αλλά και κίνητρο στη νέα γενιά να συνδυάσει τη μόδα με την παράδοση. Η ανταπόκριση, κυρίως από το εξωτερικό, μας εξέπληξε. Καταστήματα, τηλεοπτικά κανάλια, περιοδικά από τον Καναδά και τη Γερμανία μάς προσέγγισαν, θέλοντας να γνωρίσουν την τέχνη μας. Η υφαντική αποτελεί παρακαταθήκη πολιτισμού και είναι χρέος μας να διατηρήσουμε και να αναδείξουμε τη σπουδαία αυτή κληρονομιά».

Faye Chatzi

Φαίη Χατζή

www.fayechatzi.com

Κρατώ στα χέρια μου μια εσάρπα, φτιαγμένη εξ ολοκλήρου στο χέρι, από την αρχή έως το τέλος, από τη συλλογή της πρώτης ύλης έως την ύφανσή της. Δεν έχω ξαναδεί κάτι παρόμοιο. Κάθε κλωστή μπλεγμένη μέσα στο στημόνι είναι διαφορετική, αφού έχει δημιουργηθεί με ρόκα και αδράχτι, όπως ακριβώς γινόταν χιλιάδες χρόνια πριν. Αυτό που εντυπωσιάζει περισσότερο όμως δεν είναι ο πρωτόγνωρος τρόπος της διαδικασίας, αλλά το νεαρό της ηλικίας της δημιουργού. Το κορίτσι που ήρθε από τη Μύκονο για να με συναντήσει είναι σίγουρα μια ξεχωριστή περίπτωση.

Η αγάπη για την παράδοση του τόπου της την οδήγησε σε ένα πρωτότυπο δημιουργικό μονοπάτι, εκείνο της αναβίωσης της αρχαίας ελληνικής υφαντουργίας. «Όλη η προεργασία γίνεται στο χέρι», εξηγεί η ίδια με ενθουσιασμό. «Συλλέγουμε το μαλλί από τα πρόβατα, το ζεματίζουμε και το πλένουμε στη θάλασσα. Στη συνέχεια γνέθω την κλωστή και την υφαίνω. Μέχρι το τελικό προϊόν, η διαδικασία αυτή μπορεί να διαρκέσει έως και τέσσερις ημέρες».

Ποια ήταν όμως η αφορμή για ένα τέτοιο ταξίδι στον χρόνο; «Αισθάνθηκα την ανάγκη να δημιουργήσω με απόλυτη ελευθερία, κόντρα σε καθετί τυποποιημένο και βιομηχανικό. Ζω άλλωστε σε ένα νησί με σπουδαία παράδοση στην υφαντική τέχνη και θεωρώ πως ήρθε η στιγμή, μέσα στην κρίση, εμείς οι νέοι να κρατήσουμε ζωντανή την πολιτιστική μας κληρονομιά και να αποδείξουμε ότι το ελληνικό design είναι πιο ζωντανό από ποτέ». Η νέα της συλλογή, με την αρχαία ονομασία «Αγνύθες» (τα βάρη που τέντωναν τα στημόνια), περιλαμβάνει σύγχρονα υφαντά ενδύματα, νυφικά και αξεσουάρ, πάντα με αρχαιοελληνικές αναφορές και δωρικό στυλ. «Δίνοντας στους αργαλειούς μια θέση στην παραγωγική διαδικασία, δημιουργούμε σύγχρονα αντικείμενα με ιστορία, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον ανθρώπων απ' όλο τον κόσμο».

LOOM handmade

Αντωνία Σταθάκη

www.loomhandmade.com

Από μικρό κορίτσι, η Αντωνία παρατηρούσε τη μητέρα και τη γιαγιά της να υφαίνουν με τις ώρες παραδοσιακά κιλίμια στους «εκατοντάχρονους» χειροκίνητους αργαλειούς, συντροφιά με την κρητική λύρα που ακουγόταν στη γειτονιά. Εδώ και 20 χρόνια, άλλωστε, η Ελένη Κουϊδή διατηρεί στο Ρέθυμνο ένα εργαστήριο υφαντικής και είχε την ελπίδα πως κάποια στιγμή η κόρη της θα ακολουθούσε τα βήματά της. Μεγαλώνοντας, όμως, η Αντωνία, όπως κάθε κορίτσι της ηλικίας της, θεωρούσε τον αργαλειό γραφικό και ξεπερασμένο. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης και ξεκίνησε να εργάζεται ως δασκάλα, μέχρι που πριν από δύο χρόνια δέχτηκε ένα δώρο που την έκανε να συνειδητοποιήσει τον πολύτιμο θησαυρό που είχε μέσα στο σπίτι της τόσα χρόνια. «Η μητέρα μου αποφάσισε να εγκαταλείψει για λίγο τα αγαπημένα της κλασικά υφαντά και να δοκιμάσει κάτι πιο μοντέρνο, με σκοπό να πλησιάσει περισσότερο στη δική μου αισθητική. Η υφαντή τσάντα που έφτιαξε για τα γενέθλιά μου πέτυχε αμέσως τον στόχο της και έγινε και η αφορμή για μια νέα αρχή».

Ξεκίνησα εντατικά μαθήματα αργαλειού κοντά της και το LOOMhandmade ήταν θέμα χρόνου. Το ρίσκο βέβαια ήταν μεγάλο, αφού για τους περισσότερους ο αργαλειός θεωρείται πλέον μουσειακό είδος. Το «πάντρεμα» όμως μιας αρχαίας τέχνης με το σύγχρονο branding –που είναι πλέον στη μόδα– αποδείχτηκε τελικά μια εύστοχη επιχειρηματική κίνηση».

Οι χειροποίητες δημιουργίες της Αντωνίας έχουν ήδη διακριθεί σε δύο διαγωνισμούς «Best Brand Awards» σε Ευρώπη και Ρωσία, αλλά και στα βραβεία «Wave». Με τις αρχαιοελληνικές ονομασίες τους, Κίρκη, Πηνελόπη, Άτροπος, Εστία, ξεκινούν το ταξίδι τους από την περιοχή της αρχαίας Λάππας (τη σύγχρονη Αργυρούπολη Ρεθύμνου) με προορισμό τα υπόλοιπα ελληνικά νησιά, αλλά και την Ευρώπη, τον Καναδά, την Αυστραλία. «Ο ήχος και η κίνηση του αργαλειού με ταξιδεύουν σαν ένα είδος διαλογισμού. Η ιστορία αυτής της πανάρχαιας τέχνης με συναρπάζει και νιώθω περήφανη που καταφέρνω να τη συνδέσω με τη σύγχρονη εποχή, αναδεικνύοντας τον πολιτισμικό πλούτο της χώρας μου εντός και εκτός συνόρων».

Loom%

Αναστασία Ξενάκη

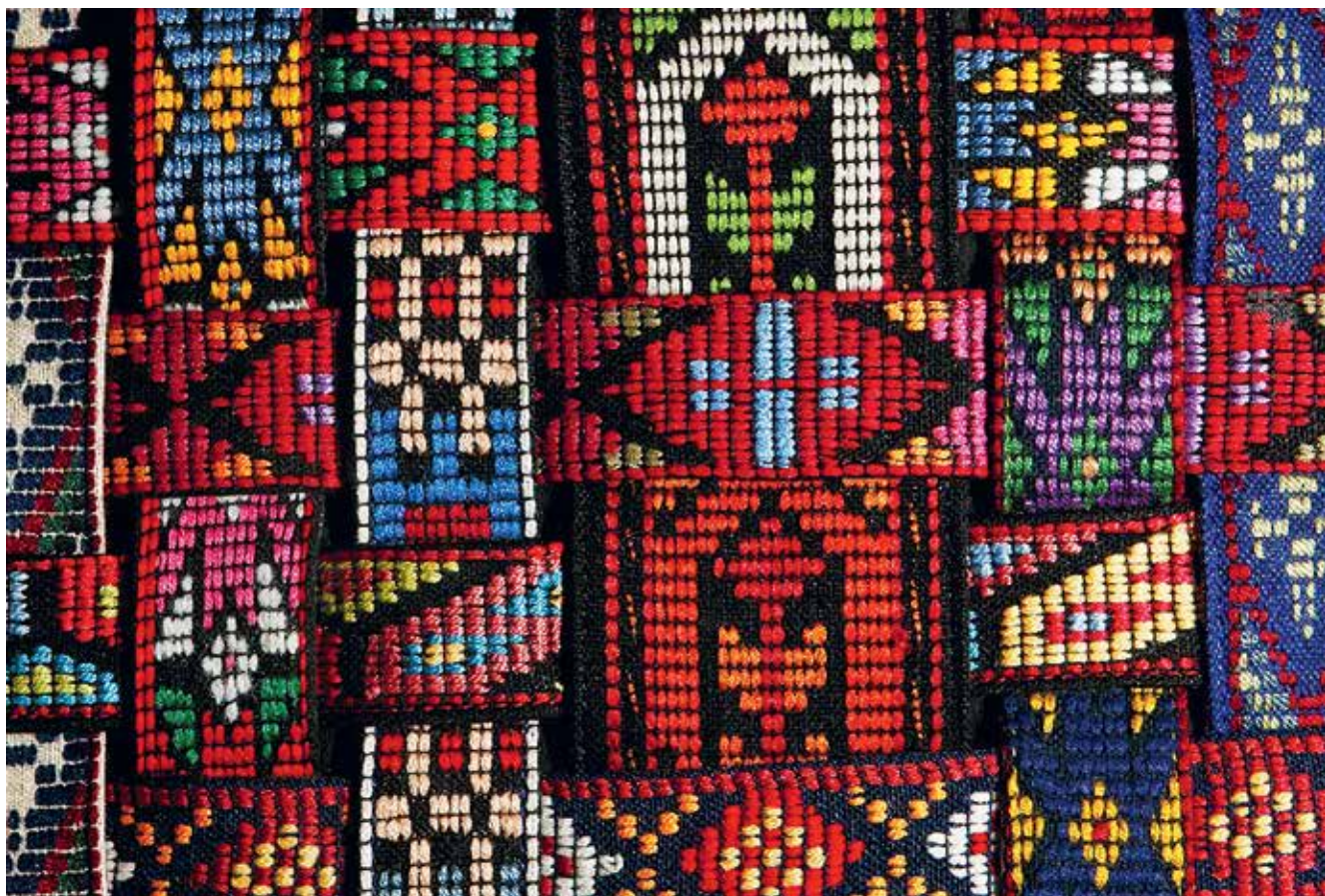
www.feelourloom.com

Ένας τεράστιος παραδοσιακός ξύλινος αργαλειός δίνει αναπάντεχα τον δικό του ρυθμό σε μια γειτονιά στα βόρεια προάστια της Αθήνας. Κανείς δεν πιστεύει πως πίσω από το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο στο Μαρούσι υπάρχει ένα εργαστήριο υφαντικής, όπου μια νέα, όμορφη κοπέλα υφαίνει υπομονετικά... στον αργαλειό της, αξιοποιώντας μια τέχνη που έμαθε από μικρή. Η ανέμη και η σαΐτα ήταν άλλωστε τα αγαπημένα της «παιχνίδια», αφού η μητέρα της εργαζόταν ως δασκάλα υφαντικής.

Η Αναστασία Ξενάκη, ύστερα από μια επαγγελματική διαδρομή στην εκπαίδευση, αποφάσισε πριν από λίγο καιρό και μετά την προτροπή του συνιδρυτή της εταιρείας Loom% (αργαλειός), Πέτρου Χριστοφοράτου, να ξαναζωντανέψει τον αργαλειό της μαμάς. «Το θετικό της κρίσης είναι ότι καταλάβαμε

πως έπρεπε να στηριχτούμε στις δυνάμεις μας και να «εκμεταλλευτούμε» εμπράκτως τη σπουδαία κληρονομιά μας», θα πει η ίδια.

Τα μοντέρνα χειροποίητα αξεσουάρ τους (ζώνες, τσάντες, μαντίλια), με παραδοσιακά μοτίβα και με μόλις έξι μήνες «ζωή», έχουν κεντρίσει το ενδιαφέρον ακόμα και γνωστών παριζιάνικων μπουτίκ. «Οι ξένοι δείχνουν τεράστιο ενδιαφέρον για καθετί που έχει σχέση με τον ελληνικό πολιτισμό. Η υφαντική άλλωστε σε κάποιες χώρες της Ευρώπης είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, όπως στη Σουηδία, όπου οι νέοι έχουν τη δυνατότητα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Για να κατανοήσουμε όμως τη σύνδεση της αρχαίας υφαντικής τέχνης με τη σύγχρονη εποχή και τεχνολογία, αρκεί να μεταφράσουμε τη λέξη WEB, που σημαίνει ιστός και σίγουρα στη Loom% είναι υφασμένος!»

Argalios.gr

Κατερίνα Πολίτη

www.argalios.gr

Ένας αργαλειός στημένος στο σαλόνι ενός σπιτιού στο Κερατσίνι είναι σίγουρα μια απρόσμενη εικόνα. Η οικοδέσποινα δεν είναι μόνο μια νέα υφάντρα, αλλά και μια πολύτεκνη μητέρα (έξι παιδιών!), που με πείσμα και υπομονή προσπαθεί εδώ και τρία χρόνια να βρει τρόπους να εκφράσει τη δημιουργικότητά της και να στηρίξει τη μικρή παραγωγή με τις χειροποίητες δημιουργίες της. «Τα παιδιά μου όχι μόνο δεν με δυσκολεύουν, αλλά και είναι οι πιο πολύτιμοι συνεργάτες μου», βεβαιώνει η ίδια. «Δεν θα μπορούσα όμως να τα καταφέρω χωρίς τη στήριξη του συζύγου μου, ο οποίος πρώτος πίστεψε στην προοπτική των υφαντών μου και σήμερα έχει αναλάβει το κομμάτι

της επικοινωνίας με πελάτες, καταστήματα και ξενοδοχεία».

Συντηρήτρια έργων τέχνης, η Κατερίνα «χρωστάει» την υφαντική της δεινότητα στη δασκάλα της Έρη Αυγουστίδου και στη σχολή υφαντικής του Δήμου Μοσχάτου. «Η επαφή μου με τον αργαλειό ήταν το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής αναζήτησης και μιας επιθυμίας να τιμήσω τη γιαγιά μου – μία από τις πιο ξακουστές υφάντρες στη Λαμία. Παρά το γεγονός ότι το φορολογικό σύστημα δρα ανασταλτικά για κάθε νέα επιχειρηματική δραστηριότητα και μας έκοψε γρήγορα τα φτερά, η ανταπόκριση του κόσμου ήταν εκείνη που κράτησε τον αργαλειό μας ζωντανό.

«Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα καταφέραμε να τραβήξουμε και το διεθνές ενδιαφέρον. Πολλά ευρωπαϊκά concept stores θέλησαν να αποκτήσουν τις δημιουργίες μας, ενώ πρόσφατα υπήρξε έντονο ενδιαφέρον από ένα μεγάλο showroom στο Μιλάνο. Στην Ελλάδα τα προϊόντα μας (τσάντες και κοσμήματα) διατίθενται σε πωλητήρια μουσειών, σε ξενοδοχεία και σε επιλεγμένα καταστήματα στις νησιωτικές περιοχές. Αυτό που διαπιστώνουμε είναι πως η αναβίωση της υφαντικής τέχνης μπορεί τελικά να σημάνει έναν ακόμα δρόμο διασύνδεσης της πολιτιστικής μας κουλτούρας με την τουριστική και την οικονομική ανάκαμψη του τόπου».